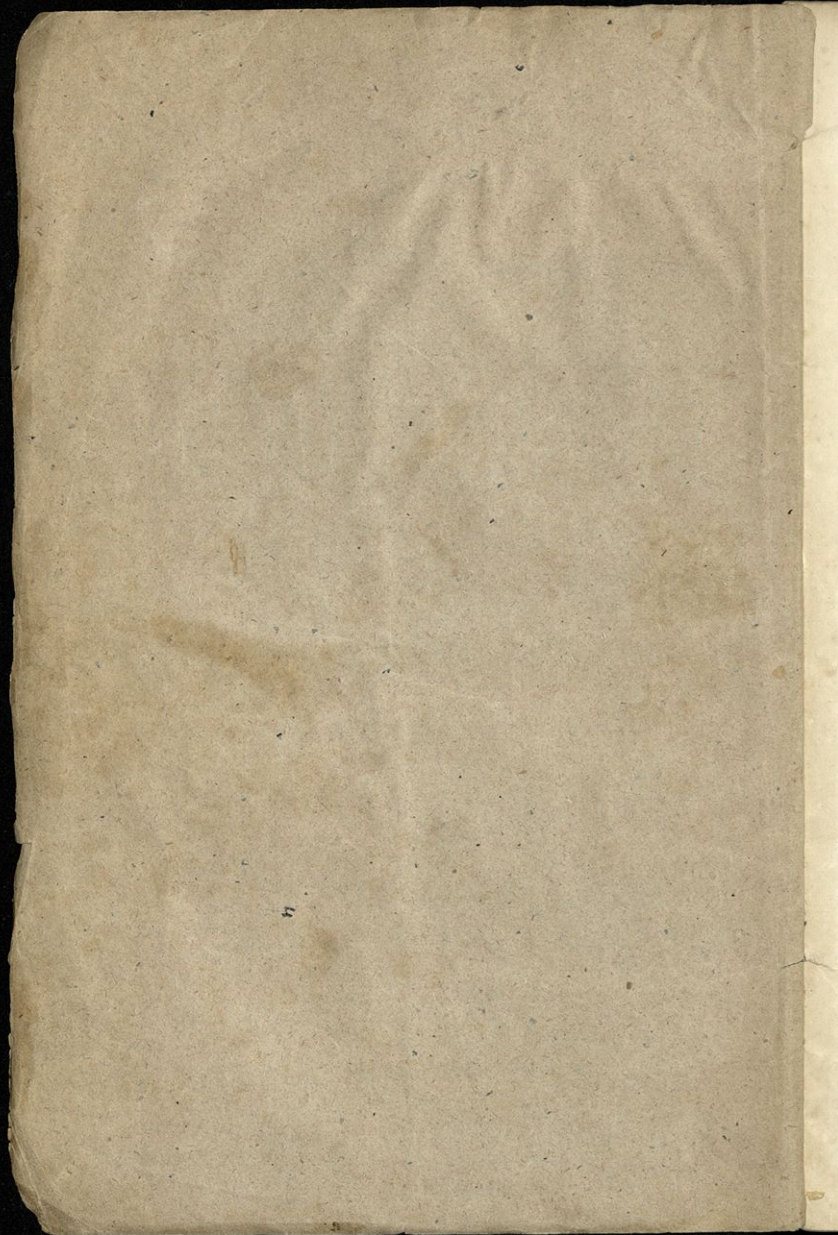

Narodna in univerzitetna knjižnica
v Ljubljani

45664

Prečastitemu, visokoučenemu in svitlemu

Gospodu Gospodu

VALENTINU WIERY,

doktorju svetega bogoslovstva, častnemu korarju Lavantinskemu itd. itd.

škofu Kerškemu in knezu Avstrijanskemu

v

slavni spomin nabral

ANDREJ BINSPIELER,

kateket in učitelj c. k. višje realke.

V Celovcu, 1858.

Natisnil Janez Leon.

Produktion, vertrieben in...

Gesamt-Gesamt:

WALLENSTEIN WARE

...

45664

...

...

...

...

030052818

Pred 31. Oktobrom.

CLerVs popVLVsqVe GVRcensIs
epIsCopo Caro CVncta exoptat
Deo IVVante seCVnDa.

Jan. Černic.

Prašal sem kmete, mestjane okoli,
Kdo da kej škof naš bo vsem zdaj po volji?
Poslušam, poslušam, kaj se govori,
Poslušam, poslušam, kaj močno doni:
„Prósimo, prósimo vsi zdaj Boga,
Da nam za škofa le Wierý-a da!“

Prašal sem svetne, duhovne okoli,
Kdo da kej škof naš bo vsem zdaj po volji?
Poslušam, poslušam, kaj se govori,
Poslušam, poslušam, kaj močno doni:
„Prósimo, prósimo vsi zdaj Boga,
Da nam za škofa le Wierý-a da!“

Prašal sem Nemce, Slovence okoli,
Kdo da kej škof naš bo vsem zdaj po volji?
Poslušam, poslušam, kaj se govori,
Poslušam, poslušam, kaj močno doni:
„Prósimo, prósimo vsi zdaj Boga,
Da nam za škofa le Wierý-a da!“

31. Oktobra.

Prašal sem danas po mestu okoli,
Kdo da kej škof naš bo vsem zdaj po volji?
Poslušam, poslušam, kaj se govori,
Poslušam, poslušam — že močno doni:
„Mamca je prišla iz Solnogradá,
Wiery-a, pravi, imate škofa!“

Po 31. Oktobru.

Prašam zdaj tudi povsodi okoli,
Alj je dro Valentin res vsem po volji?
Poslušam, poslušam, kaj se govori,
Poslušam, poslušam — veselo doni:
„Hválimo, hválimo vsi zdaj Boga,
Da Valentina nam dal je škofa!“

Rojenega Korošca nam je toraj Bog dal za škofa; le poslušajte ljubi Slovenci! hočem vam vse naravnost povedati, da vidite, kako čudovitno Jih je premodra roka božja vodila, da Jih je pripeljala do té narvišje stopinje v sveti katoljski cerkvi.

Dr. Valentin Wiery, premilostljivi knezoškof naš, so se rodili na Koroškem, so toraj naš rojak. V Lavantinski dolini je tekla zibika Njihova. Malo urico od št. Andraša, kjer so dosedaj Lavantinski škofi stolovali, vidiš si lepo belo cerkev nasproti smehljati; dva stolpa ponosno naviš molita in ti naznanujeta, da je tukaj precej velika fara. To je „Marain,“ farna cerkev posvečena rožni devici Mariji. Tukaj so prečastiti knezoškof naš zagledali beli svét. Oče Njih Franc Serafinski je bil celih 31 let učitelj in cerkvenik pri tej fari, in že tretjič oženjen. 12. Februarja 1813 povije mu žena sinčka Valentina. Pa komaj je bil fantiček 4 leta star, kar nemila smert pobere skerbnega očeta 27. Januarja 1817. Ostane toraj uboga udova in troje otročič: Valentin, Ana, ki je zdaj v Celovcu, in Anton, ki je lončarski mojster v Velikovcu. Skerbna mati pošlje svojega Valentina v bližni št. Andraš v šolo, potem pa v Celovec, da se ondi izučí 4 nižje latinske šole. Valentinov stric in dobrotnik, visokočastiti gosp. Poš, predsednik c. k. deželne sodnije, so pa bili prestavljeni iz Celovca v Gorico; toraj se tudi Valentin ž njimi v Gorico preseli in tam dokonča 4 višje latinske šole.

Leta 1832 stopijo Valentin po božjem poklicu kot bogoslovec lavantinske škofije v Celovško semenišče in dokončajo bogoslovske šole l. 1835. Da so se učili vse leta in po vseh šolah izverstno, in se obnašali prav lepo in izgledno, ni treba v misel jemati, ljubilo in spoštovalo Jih je vse, predpostavljani in součenci. Radi bi Jih bili

rajni knezoškof Ignaci Zimerman že l. 1834 v mašnika posvetili, pa so bili še premladi; zatoraj se je to zgodilo še le 4. Avgusta 1835. V mašnika posvečeni se podajo na Dunaj v višje šole, se učiti doktorstva svetega bogoslovstva. Leta 1838 se vernejo kot doktor sv. bogoslovstva v svojo domovino in pridejo za kaplana v Šmarje na spodnjem Štajerskem. Pa že jesen prve dni mesca Oktobra Jih pokličejo kot špirituala v Celovško semenišče. Blizo 7 let so bili bogoslovcem ljubezniv duhoven oče; tako so si priredili in podučevali velik del tistih duhovnikov, katerim so zdaj škof in višji pastir. Še so pri vseh učencih v blagem spominu in vsi se še spominjajo živo Njih prelepih ogovorov in zlatih naukov. Slovencom so se posebno še pa bili prikupili; kajti še le kot bogoslovec so se bili začeli učiti slovenskega jezika, pa skoraj so se ga bili tako navadili, da so Oni — rojen Nemeč — slovenske bogoslovce učili slovenskega jezika. Toliko premore bistra glavica in terdna volja. — Pa Njih slavne lastnosti in prelepe dela ne ostanejo skrite. L. 1844 Jih rajni knezoškof Franc Ksaver Kutnar pokličejo kot stolnega korarja v št. Andraš. Tukaj so se trudili obilno, in zlasti kot višji šolski ogleda so mnogo mnogo delali za ljudske šole, — kar Jih leta 1851 višji knezoškof Maksimilijan Jožef k sebi vzamejo v Solnograd. Tukaj so bili korar pri višji stolni cerkvi, prosinodaljni spraševavec, škofijski komisar za fantiško semenišče in slednič vodja bogoslovskega semenišča. Celih 7 let so tukaj pred očmi svojega nadškofa živeli in svoje mnoge in težavne dolžnosti zvesto spolnovali, so se obnašali pa tudi tako lepo in ljubeznjivo, da Jih spoštuje in ljubi celo mesto, pa tudi cela nadškofija Solnograška. Zatoraj so Jih pa tudi knezonadškof Solnograški po svoji pravici, da vsako tretjokrat oni imenujejo Kerškega knezoškofa, 30. Oktobra 1858 za Kerškega škofa izvolili. Vse po celem Koroškem je želelo, je zdihovalo, je prosilo, da bi iz Solnograda dobili za škofa tam bivajočega Korošca, slavno znanega in občno ljubljenelega gospoda. Že je bilo minulo troje mescov, pa od prihodnjega škofa kaj gotovega še ni vedel nihčer. Se vé, da je vse težko težko pričakovalo! Bilo je 31. Oktobra — ravno sveta nedelja, — kar kočija priderdra iz Solnograda in nam pripelje mamkico, staro mamkico novega škofa našega. Oh srečna mati, da si doživela tolikega veselja, srečni pa tudi mi, da si nam prinesla veselja tolikega. Bog ti daj uživati dolge dolge leta to veliko pa redko veselje! Šla je ta vesela novica kot blisk po celem Celovcu, in ko bi trenil, se je raznesla po celi deželi; razlegalo se je po dolinah in planinah: „Dr. Valentin Wiery je knezoškof naš!“ — Malo dni potem so prišle uradne pisma iz Solnograda, ktere so poterdovale to veselo novico in zraven še naznanovale, da bo konfirmacija, to je poterjenje novega škofa 20. Novembra, konsekracija, to je posvečevanje 21. Novembra v Solnogradu. Vsa škofija je bila zdaj po koncu, veliko ljudi se je spravljalo v Solnograd, — ali človek obrača, Bog pa oberne. Strašen mraz je pritisnil, snega je padlo do kolena. Vendar se je

podalo v tem strašnem mrazu in globokem snegu čez visoke in nevarne Turje na daljno pot v Solnograd devet duhovnikov iz Kerške škofije. Imenujejo se ti serčni visokočastiti gospodje (p. n.): Peter Adam Pichler, stolni korar in vodja Celovškega semenišča, Maks Walner, konzistoralni svetovavec in fajmošter mestne glavne fare v Celovcu, Jan. Raupl, dehant v Belace, Jan. Rauscher, dehant v Sovodju, Franc Štornik, začasni dehant na Bistrici, Ant. Ehrlich, mestni fajm. v Štrassburgu, Ant. Mayr, fajm. v starem Dvoru, Nik. Rabič, fajm. v Löllingu in Jož. Gasser, fajm. v Kamerčah. Vsi ti gospodje ne morejo dosti pripovedovati in prehvaliti, kako milostljivo, prijazno in preljubezljivo so bili povsod sprejeti, posebno od prečast. knezonadškofa Maksimilijana in našega novega škofa Valentina. Le slišati jih, svitle solze človeka posilijo. Kdo bi vesel ne bil takega škofa! —

20. Novembra, to je saboto pred poslednjo nedeljo po binkoštih so bili naš novi knez in škof konfirmirani ali poterjeni. O pol enajstih so jeli v stolni cerkvi vsi zvonovi peti, in v bogati opravi in lepi procesiji je stopala vsa duhovščina po sredi stolne cerkve pred veliki oltar. Pred ravno tem oltarjem so shranjeni sveti ostanki škofov sv. Ruperta in Virgilia; prelepo so bile svetinje okinčane in veliko sveč je gorelo okoli. Prečastiti knezonadškof Maksimilijan Jožef so se usedli na svoj prestol, novoimenovani knezoškof Kerški tudi na svoje odločeno mesto. Prokurator ali zagovornik novega škofa je začel svoj govor in prosil prečastitega knezonadškofa, naj da imenovanega škofa Valentina tudi poterd. Zdaj se vzdignejo prečast. nadškof in poterdijo s prav pohvalnimi in ginljivimi besedami škofa Valentina. Slednič se vzdignejo poterjeni škof Valentin in se zahvalijo premilostljivemu nadškofu tako milo in serčno, da je vsem pričujočim duhovnikom se storilo prav milo pri sercu. Potem je prokurator čast. gosp. Dr. Lienbacher še enkrat nagovoril prečast. nadškofa in novopoterjenega škofa — in ginljiva slovesnost je bila končana. — Veliko nar višje gospode in mnogo vernega ljudstva se je bilo zbralo; serčno veselje se je vsem svetilo na licu. Pa še več ljudi se je bilo nabralo prihodnega dne, ko so izvoljenega in že tudi poterjenega škofa Valentina posvečevali, to je: poslednjo nedeljo po binkoštih ali

II.

21. Novembra.

TeCVM abhInC ad CoeLestIa Iter.
J. Č.

Služba božja slavno se opravlja,

Sveto opravilo se ponavlja

V starem Solnogradu tam;

Valentin se v škofa posvečuje,
Moč škofóvska Mu se podeljuje
Daje nadpastir se nam.

Truma, glej! duhovnov Ga obdaja,
V stolno cerkev slavno Ga sprevaža,
Pred altarjem On kleči:
Višji škof nad Njim roke steguje,
S križmo sveto Ga pomaziljuje,
Škofje znamnja Mu deli.

Rokavice zlate, paljca kriva
Valentinu v roci se preлива,
Perstan drag na perstu lesketa;
Kniga evangeljska se Mu daje,
Tri škofovi „brata“ objemaje
Zdaj solzé točijo veselja.

Glej! v odsvitu večne božje slave
Se tam Valentinu verha glave
Mitra sveta zdaj blišči,
Zlati križ na persih že Mu sije:
Oh komu sercé glasno ne bije? —
„Novi škof naš tam stoji!“

Mislite se tje v starodavni Solnograd v stolno cerkev; kakor vesela nevesta je prelepo okinčana hiša božja, vse živo je ljudi. Tam so 21. Novembra, ravno na god Marijnega darovanja posvečevali našega novega škofa. Ob osmih zjutraj stopijo najpred prečastiti knezškof Lavantinski in slavno znani govornik Anton Martin na leco ali prižnico. Vse gleda in posluša, kaj bo. Prečastiti pridigar vzdignejo svoj glas in začnejo:

Sveti Duh je rekel: „Odločite mi Savla in Barnaba v opravilo, za katero sem ju izvolil. Tedej so se postili in so molili, ter položili na nju roke in ju poslali.“
Dj. apost. 13, 2—3.

Vvod. Tri mesta po celi Evropi so mi nar ljubše, nje visoko spoštujem in posebno rad imam. Rim, večno mesto, kjer počivata apostoljška kneza in pervaka Peter in Pavl, Rim, terdna skala naše sv. vere, ktere vrata peklenške ne bojo premagale, Rim, pravo serce, iz kterega se raztaka na vse strani vse katoljško življenje. Poln spoštovanja in ljubezni pozdravljam mesto Rim, sveto mater vesoljnega svetá katoljškega, s prelepimi besedami škofa Fenelona: „Moja roka naj mi odreveni, in jezik moj naj mi zastoji, preden tebe pozabim, in ne oznanujem slave tvoje, o sveto mesto!“ —

Moje drugo mesto, ktero posebno rad imam, je stari in častiljivi Oglej, prva zibel keršanske vere in naj starejše semenišče tistih slavnih mož, ki so sv. katoljško vero nesli med tiste rodove, ki so prebivali od sinjega morja jadranskega do bistré Donave in od visokih Tiroljskih planin in snežnikov noter do prostornih planjav stare Panonije, Oglej, kjer je sv. Marka bil prvi škof, kjer sta pokopana slavna mučenca sv. Mohor in Fortunat, in kjer počiva toliko mučencev in svetih škofov. Škoda, da je to nekđaj tako slavno mesto že nektère sto leta do konca razdjano, le velika groblja je, ki nam glasno pričuje, kako mine in zgine vsa čast in imenitnost posvetna.

Tretji ljubej mojega serca si ti prijazni Solnograd, ti visoko počeščeni grob, v katerem počivata obadva sveta apostoljška škofa Rupert in Virgili, in danes tamle pod velikim oltarjem gledamo in visoko častimo njune svete ostanke; ti Solnograd, rodovitna zemlja, ki že več kot tisuč let velike škofe in goreče oznanovavce sv. vere pošiljaš daleč in široko okoli. Iz strašnega spanja žalostne ajdovske vere te je zdramil sv. Rupert; na podertinah stare Juvavije je ta veliki apostel stvaril novo mesto, od ktereга so dobivale svojo keršansko vero, svojo umetnijo in vso omiko svojo prostorne krajine stare Bavarije, Noreje, Panonije in posebno naše staroslavne Gorotanije. Iz Solnograda je prišlo dvanajstero apostoljških mož, ki so sv. Rupertu pomagali in kot močna trobenta oznanovali sveto evangelje po dolinah in planinah med Dravo in Donavo. Tukaj je sveti in visoko učeni škof Virgili osnoval keršansko šolo, kjer sta se keršanske vere naučila gorotanska vojvoda Korast in Kotmar, in odtod tudi svoji domovini prinesla pravo luč svete keršanske vere in življenja pobožnega. Od Solnograda so prišli na Gorotansko in Panonsko prvi zidarji in tesarji, in stavili so šole in cerkve. Po stopinjah, po kterih je hodil veliki in sveti škof Virgili, so slavni nasledniki njegovi sto in sto let naprej hodili in tako napravili Gospodu velik in lepo cveteč vinograd; cela Bavarija in Avstrija se še zdaj razveseljuje žlahtnega sadja, ki je veselo in obilno rastlo v tem obširnem in prijaznem vinogradu Gospodovem. Okoli leta 700 pošlje sv. Virgili svojega pomagavca pobožnega Modesta iz Solnograda na Gorotansko za prvega škofa, in od tistih mal že več kakor 600 let dobivajo tri škofije: Kerška, Lavantinska in Sekovska svoje višje pastirje iz staroslavne metropolije Solnograške. In ravno danes se tukaj na pokopališču svetega Ruperta ponavlja tisto sveto apostoljško opravilo, ktero se je nekđaj opravljalo v Antiohii. Nekđaj je sv. Duh govoril: „Odločite mi Savla in Barnaba v opravilo, za ktero sem ju izvolil;“ ravno tako govori po višjem škofu, ki današnji dan na imenitnem stolu svetega Ruperta sedi, govori po visokočastitem in visokovrednem višjem škofu Maksimilijanu Jožefu sv. Duh tudi dans tukajle: „Odločite mi zvestega sina svete cerkve Valentina, ki obetuje toliko lepega sadu, ki je toliko gorečega duha,

in je poskusil že toliko, odločite mi ga, položite roke na njega, pomazilite ga, posvetite ga za apostoljskega škofa in pošljite ga v slavno cerkev sv. Heme, ki kot uboga udova žaljuje, pošljite ga, naj da kot 56. škof Kerški slavno nosi pastirsko palico svetega Modesta in kot skerben pastir pase spet celo Koroško. Danes zadoni novoizvoljenemu pastirju Kerške škofije imenitna beseda Jezusova: „Kakor je mene Oče poslal, tako pošljem tudi vas. Niste vi mene izvolili, ampak jaz sem vas izvolil in vas postavil, da greste in sad obrodite, in da vaš sad ostane.“ Jan. 15, 16.

Visokočastiti! čujte in poslušajte:

I. Za škofa poklican biti, je veliko čudo od Boga; zatoraj je vsak škof vreden, da ga spoštujemo.

II. Težavne so pa tudi dolžnosti in ojstra rajtenga vsakega škofa; zatoraj tudi vsak škof zasluži, da ga podpiramo.

I. del. „Čudovitne in premodre so pota, po katerih Oče nebeški cele ljudstva pa tudi posamezne ljudi, ki njegov glas poslušajo, vodi do tistega cilja in konca, kamor jih je bil namenil. Kdo ne premišljuje svojega življenja od mladih nog do zadnje ure in ne zdihuje s sv. apostolom Pavlom Rimlj. 11, 33: „O visokost bogastva, božje modrosti in znanja! kako nezapopadljive so njegove pota! Kdo je spoznal misel Gospodovo, ali kdo je bil njegov svetovavec? Ali kdo mu je pred kaj dal, da bi se mu povernilo? Saj je vse iz njega in po njem in v njem; njemu bodi čast in hvala vekoma za vse, — tudi za novega višjega pastirja, ki se dans tukaj posvečuje!“

Po milosti božji je škof postal, kakor vsi njegovi po pravici posvečeni sobratje, vsi predniki in nasledniki njegovi. Tako se spolnujejo besede Jezusove: „Niste vi mene izvolili, ampak jaz sem izvolil vas, in sem vas postavil, da greste, in sad obrodite, in da vaš sad ostane.“ Jan. 15, 16. Tako si je Jezus za svoje apostole izvolil uboge ribiče, — je poklical Simona Petra, ki je ribe lovil, Matevža, ki je mito prejemal, Matija, ki je ovce pasel, Pavla, ki je tkal in tako si kruha služil. Čudovito je toraj v prvih dneh Jezus izvoljeval in zbiral svoje apostole; kakor od začetka tako vselej in še tudi dandanašnji. Bog pokliče za škofa Aleksandra oglarja, ki je ravno kopo kahal, pokliče sv. Ambroža izza sodniške mize, sv. Avgušтина z lece, na kateri je učil, pokliče sv. Martina izmed vojšakov, pokliče Patricija od živinske črede, katero je pasel. Sv. Ruperta nehvaležni Wormčani iz mesta spodijo, mi Avstrijanci ga sprejmemo kot apostola; sv. Bonifac pride čez morje iz daljnih dežel in prinese v nemške dežele svetlo luč zveličanske vere. Oh, velike reči je Bog delal po poslancih svojih, ki so slišali njegov glas in zvesto po njem se ravnali, po svojih poslancih, „ktere je poprej odločil, ktere je tudi poklical, tiste pa, ktere je poklical, je tudi opravičil; ktere pa je opravičil, te je tudi povečičal,“ Rimlj. 8, 30. Tako čudovito in zvesto skerbi božji ženin nebeški za svojo preljubo nevesto, sveto katoljsko cerkev, in pošilja jej

že celih osemnajst sto let do današnjega dne svete škofe, da jo varujejo, jo učijo, in kot skerblijivi očetje lepo za njo skerbijo. Tako se natanjko spolnuje obljuba njegova: „Glejte! jaz sem pri vas do konca svetá!“ Tukej pokliče si škofa iz kake preslavne in visoke rodovine, tam pa spet iz nizkega kmetiškega stanú; tega višjega pastirja si Bog izvoli izmed kake rokodeljske hiše, za novega Kerškega knezoškofa si Bog pa izvoli sina revnega šolskega učenika.“ — Zdaj začnó prečast. govornik praviti življenje novega škofa Valentina, kakor je zgoraj popisano, in slednjič pristavijo: „Iz nar nižje cerkvene službe, od ministranta ali mašnega strežaja, je Bog Valentina povišal na nar višjo stopinjo cerkvene oblasti, postavil ga je za apostoljškega škofa: „Dans je toraj dan, kterege je Gospod naredil. Ker je bil v malem zvest, se mu zdaj veliko izročuje!“ Ja! kdo bi na kolenih ne hvalil in molil prečudnih potov previdnosti božje! Kdo je kakor Gospod, Bog naš, ki v višavah stanuje in pogleduje na to, kar je nizkega? Nizko iz praha poteguje, in reveža poviša, da ga posadí v versto visokih knezov, zraven knezov ljudstva svojega, Ps. 112, 5, da se nobeden človek ne hvali pred njegovim obličjem; kdor se pa hvali, naj se v Gospodu hvali, I. Kor. 1, 29.; kajti on razdeljuje svoje darove in službe, kakor se mu po njegovi neskončni modrosti dopada, da se vse godi v razširjenje in v čast sv. katoljške cerkve. Ravno tako modro je Bog vodil našega Valentina od stopinje do stopinje in danes ga posaja na preslavni pastirski sedež Kerške škofije, da čreda Kristusova ne ostane brez pastirja, in ovčice in jagneta ne padejo derečim volkom v oblast. Zatoraj raduj se, ti prelepa dedščina svete Heme, sleci svoje černe žalostne oblačila! Glej jaz pošljem svojega angela, da hodi pred teboj, da te varuje na potu in te pripelje v kraj, kterege sem ti pripravil. Pazi na njega, poslušaj njegov glas, zakaj moje ime je v njem, II. Moz. 23, 26. — Raduj se Solnograd, ki rodiš in razpošiljaš toliko apostoljških višjih pastirjev; danes pošiljaš svoji žalostni hčeri, revni udovi, spet enega svojih ljubejev za 56. pastirja Kerške škofije; — raduj se pa tudi ti novoizvoljeni, ti ljubi brat moj, da te je Bog vrednega spoznal, toliko imenitno in slavno službo ti izročiti. Tudi sv. Franc Salezi se je veselil, ko je bil za škofa izvoljen, da bi namreč mnoge in velike reči mogel storiti za sv. cerkev Gospodovo! Res, Valentin! visoko si povišan, pa ne zabi imenitnih besed, ki jih je govoril sveti škof in mučenec Adalbert: „Res, lepa reč je, sveto mitro na glavi, pastirsko palico v roci, in zlati perstan na perstu nositi; pa veliki sodnji dan se bo pokazalo, kako težke da so bile vse te reči.“ Zatoraj potrebuje vsak škof posebne pomoči, da ložej spolnuje svete dolžnosti svoje.“ — Od teh so govorili v II. delu svoje pridige.

II. del. „Poglejte in premislite, so djali presv. škof Anton Martin dalej, prelepe obrede ali ceremonije, ki se pri posvečevanju novega škofa opravljajo; iz teh bote spoznali, da so dolžnosti apostoljškega

škofa težka butara, ja pretežka za angeljske rame!“ Potem so celo posvečevanje jasno in ginljivo popisovali, in po ceremonijah kazali na dolžnosti apostoljskega škofa, skoraj ravno tako, kakor se vse to nahaja malo spodaj bolj.

Na koncu svojega prekrasnega govora so pa djali:

„O Valentin, nekdanj moj ljubi učenec, sedaj moj brat v sveti službi, oh koliko visoko vrednost in čast ti je Bog podelil! Pač res iz prahu te je povzdignil in te je na stran postavil nar višjim knezom svojega ljudstva, na svetilnik slavne Kerške cerkve te je Kristus postavil kot angela. — Sedaj tretjič* moj naslednik, kot škof, kajti veliko trumo keršanskih ovčic, ktere sem jaz dozdam pašel, bom skoraj tebi prepustil. Kako težko butaro je Bog na tvoje rame naložil! Pet talentov ti je izročil, da zvesto, modro in marljivo ž njimi gospodariš in si ž njimi še pet novih talentov pridobiš!“

O Valentin, priserčni brat moj! kolike stanovitosti, pomoči in milosti potrebuješ, da pod toliko težo ne oslabiš, da zamoreš od 317,000 duš 317,000krat odgovor dajati tistemu Gospodu, ki jih ti danes izročuje, pa tudi spet iz tvojih rok tirjal bo!

Pa serčnost velja, — ne boj se na svojem novem visokem mestu. Danes, ko obhajamo nar lepši dan tvojega življenja, danes pošilja 317,000 duš s svojimi duhovniki vred goreče molitve in prošnje pred sedež milosti božje, da bi Bog novemu škofu podelil potrebne luči in pomoči obilne; — danes za-te povzdiguje svoje roke obilna truma dosedajnih učencov tvojih in prosi za te Očeta luči, od kterež pride vsak dober dar; — spremljajo te tudi danes želje in prošnje tvojih ljubih Solnogradčanov, pojdejo s tebo čez visoke hribe in planine na lepo njivo tvojega novega delovanja in ti bojo sprošile od Boga usmiljenega, da dolgo in srečno paseš novo čredo svojo. Zavetniki ali patroni višje škofije Solnograške stopijo dans pred tron božjega jagneta, da bi tebi, svojemu duhovnemu sinu, sprošili obilno sreče in blagra nebeškega. Ž njim se pa družijo zavetniki in varhi Koroške dežele: sv. Modest, Domicijan, sv. Hema in Lihart, da bi usmiljeni Oče nebeški obilno blagroval novega škofa, da njivo, ktero so oni pripravili, lepo obdeluješ, skerbno polijaš, pa tudi bogato ženješ. Molitva združena pa sila sila veliko premore. S terdnim zaupanjem moreš toraj danes reči kot sv. Pavl: „Vse premorem v Tem, ki me močnega dela.“ Fil. 41, 13.

Veselega serca toraj primi za pastirsko palico, in nastopi svoj novi pot. Sveti angel Kerške cerkve te bo spremljeval in te obvaroval vseh nevarnost. Bodi stovit in kot sv. Peter; sveto goreč in vnet za vse dobro kot sv. Pavl; oznanuj pokoro kot sv. Janez Kerstnik; bodi usmiljen, kot Janez Evangelist in išči kar je zgubljenega; bodi ravnodušen in milostljiv kot sv. Rupert, pa tudi previden in moder

*) Pervič kot špiritual v Celovškem seminišču; drugokrat kot višji šolski ogleda v št. Andrašu, in tretjič kot škof.

kot sv. Virgili. In akoravno kakor nekdanj sv. Modest ves solzen se-
ješ, poneseš vendar enkrat ves vesel svoje snope domu. Veselega
serca popelješ svoje ovčice pred pastirja vseh pastirjev in porečeš o
tisti uri, ko svojo pastirsko palico na stran odložiš, o tej ime-
nitni uri vesel porečeš. „Tukaj so vsi, kar si mi jih izročil; noben se
po meni in zavolj mene pogubil ni.“ Slava toraj Bogu na višavah,
in mir vsem ljudem na zemlji! Amen.

Radi verjamete kaj ne, ljubi Slovenci! da je po taki pridigi
bilo po cerkvi vse ginjeno do živega. Po dokončanem govoru so
vsi pričujoči škofje po cerkvi stopali proti velikemu oltarju. Mislite
si veliko trumo duhovnov v bogati opravi, med njimi štiri škofe:
Maksimilijana Jožefa, knezonadškofa Solnograškega, Antona
Martina, knezoškofa Lavantinskega, Otokarja, knezoškofa Sekov-
skega in Valentina, novega škofa Kerškega. Komu bi sercé ne
trepetal duhovnega veselja in svete groze!

Ko je bilo vse pripravljeno in oblečeno, se je pričelo sveto
opravilo — posvečevanje novega škofa.

Višji škof, ki posvečuje ali posvečevavec, in novi škof, ki se
posvečuje ali posvečevanec, stopita vsak pred svoj oltar in bereta
sv. mašo ponavadno do sv. evangelja. Ravno pred sv. evangeljem
peljeta dva pomagavna škofa posvečenca pred oltar posvečevavca.
Višji škof in knez Solnograški so zdaj pričeli posvečevati našega no-
vega škofa po rimskem pontifikalu. Čela truma duhovnov obstopi sv.
oltar, kar jamejo moliti litanije vseh svetnikov — posvečevavec in
druga duhovščina molijo klečé, posvečevanec pa na obrazu ležé: tako
se kličejo vsi svetniki in svetnice božje, da bi nebesa in zemlja od
Boga milosti in pomoči za novega škofa sprosile. Potem se pričnó
prelepe ceremonije ali sveti obredi, ki jih zaporedoma kratko popisemo
in razjasnimo. —

Pri sv. evangelju se:

a) posvečencu odperte evangeljske bukve na zatilnik in
pleča položijo; to pomenja, da je škof scer keršanskemu ljudstvu pred-
postavljen, da je pa sam pod višjo oblastjo, in da naj se v svojem
pastirovanji lepo po zapovedih svetega evangelja ravná; da naj sladki
jarm svete vere in keršanskega življenja sam pred vsemi drugimi no-
si, nikar pa koj svojim ovčicam naklada ga.

b) Posvečevavec položi posvečencu roke na glavo, rekoč:
„Prejemi sv. Duha!“ in mu glavo s sveto križmo v imenu presvete
Trojice pomazili; to je vidno znamenje, da se zdaj sv. Duh nad po-
svečevanca razliva in mu deli obilne darove svoje.

c) Potem izroči posvečevavec novemu škofu pastirsko pa-
lico ter pravi: „Prejemi palico svojega pastirstva, strahuj ž njo
vse grehe v sveti gorečnosti, vodi brez jeze, poterjaj svojo čredo
v vsem dobrem, skazuj v miru duha resnobnega.

d) Zdaj mu posvečevavec škofji perstan na perst natakne
rekoč: „Prejemi perstan, ki je pečat vere; svojo nevesto, sveto

cerkev, varuj in brani s svojo čisto in nepokaženo vero in z neprelomljivo zvestobo!"

e) Potlej se posvečevancu evangeljske bukve v roko dajo z besedami: „Prejemi sv. evangelje, pojdi in uči ljudstvo, katero ti je izročeno!"

f) Zatim posvečevavec novega škofa objame in poljubi, ravno to storijo tudi drugi pričujoči škofi in rečejo: „Mir s tebo!" tako ga spoznajo za svojega brata, ki ž njimi po bratovsko dela in se trudi v višjem pastirstvu. Kakor sveti aposteljni se tudi škofje sedajni med seboj „bratje" imenujejo in odslej tudi nar višji poglavar svete cerkve, sv. oče papež, novega škofa imenuje: „brat."

Ko je vse to opravljeno, se sv. maša dalej bere. Pri darovanji daruje novoposvečeni škof posvečevavcu dve sveči, dva kruha in dva sodčika vina, v spomin namreč starodavne navade v prvih keršanskih časih, da so verni pri sv. maši darovali, česar je bilo za sv. mašo potreba. — O začetku darovanja stopi novi škof k ravno tistemu oltarju, kjer posvečevavec sv. mašo bere, odslej bereta oba ta škofa sv. mašo pri enem tistem oltarju, in imata le eno hostijo in en kelh pred seboj na oltarju.

Sv. obhajilo prejme novoposvečevanec iz rok posvečevavnega škofa in sicer v obeh podobah: oba toraj uživata od ravno tiste hostije, pijeta kri Gospodovo iz ravno tistega kelha v zastavo bratovske družbe v Jezusu Kristusu.

Po blagoslovu se novemu škofu

a) mitra ali škofja kapa na glavo dene; to ga opominja, da naj sv. cerkev in resnico sv. evangelja na vso moč brani.

b) Potem se mu škofje rokavice oblečejo v znamenje, da naj čiste roke ohrani in tako opravlja sveto delo svoje.

c) Zdaj se novoposvečeni škof na škofji stol posadi in se zapoje prav veselo: „Te Deum laudamus!"

d) Poslednjič novo posvečenec po cerkvi gre, verno ljudstvo blagoslovlja in se verne do oltarja; tukaj se mu naproti kliče: „Ad multos annos" to je „dolge leta," in sedaj je to sveto in ginljivo opravilo pri kraju. —

Ko so bili Dr. Valentin Wiery tako v škofa posvečeni, Jih je vsa častita duhovščina v škofijsko poslopje slovesno spremila; tukaj so vošila duhovskih in deželskih višjih sprejemali. Popoldne je bilo pri knezonadškofu Maksimilijanu veliko obedovanje, pri katerem je bilo 48 gostov pričujočih. Vse je tukaj bilo prav serčno in priljudno, prav po domače. Višji škof so najprej napili na zdravje svetemu očetu in svitlemu cesarju; potem našemu škofu, — svitli cesarici udovi Karolini in Kerškim duhovnikom; naš novoposvečeni škof so pa napili prav s preserčnimi in hvaležnimi besedami na zdravje prečastitega nadškofa posvečevavca, potem so si pa napivali pričujoči gostje. Ptuji gostje so se vernili po raznih potih v svojo

domovino, novoposvečeni knezoškof so šli pa s cesarico udovo Karolino Avgusto 24. Novembra na Dunaj.

Na Dunaju so imeli naš knezoškof mnogo in mnogo potov in opravil. 2. Decembra, ravno tisti dan, ko je naš presvitli cesar Franc Jožef pred desetimi leti svoje cesarstvo prevzel in slavno in srečno vladati začel, ravno ta dan so naš milostljivi knez in škof cesarju samemu v roke prisegli, da mu bojo verni in zvesti do smerti. Oh živi in ohrani Bog Oče nebeški oba dolge dolge leta, razsveti in poterdi oba, da vredno spolnujeta visoko in imetno mesto, kamor Ju je postavila premodra roka božja v blagor in slavo katoliške cerkve in države avstrijske! — 3. Decembra so jo prečastiti gospod od Dunaja odrinili in od dolnega Dravberga do Velikovca so bili povsod slavno in veselo sprejeti. Že iz Solnograda domu pridši gospodje duhovniki so pripovedovali, da mislijo naš knezoškof prav tiho po noči v Celovec priti; kajti mraz je hud in vreme neprijetno, cesta slaba, mehko in dobro serce bi Jih močno bolelo, ako bi se kdo zavolj Njih premrazil in zbolel. Pa vendar so se 4. Decembra štiri stolni korarji, mestni župan in tri srenjski svetovavci in več duhovnikov iz Celovca podali v Velikovec, tam pričakovat novega višjega pastirja. Škoda da je vreme bilo tako neprijetno, gotovo bi se bil tudi kdo cesarskih uradnikov na pot podal. — Ob pol štirih se pripeljejo knezoškof v Velikovec in vse se veseli zagledati in slišati toliko ponižnega, prijaznega in ljubega gospoda: „Glej! si je vse šepetalo, glej ponižnost, prijaznost in milobo, kakor nekdej!“ Serčno smo Jih vsi sprejeli in se Jim priklanjali, pa ravno tako serčno so tudi Oni se obnašali. Okoli štirih je bilo, ko se usedemo in odpeljemo v Celovec; že je bilo sedem naprej in terda noč, ko smo se peljali proti škofijskemu poslopju. Na tihem so hoteli knezoškof priti, pa vendar se je bila nabrala lepa truma ljudi. Iz celega serca smo Jim klicali: Lahko noč, lahko noč!

Prihodnji dan — drugo adventno nedeljo — so ob enajstih pri sv. glavi v cerkvi mestne glavne fare brali sveto mešo; priča je bila vsa Celovška duhovščina in toliko ljudi, da je bila prostorna cerkev natlačena. Med to sv. mašo se je postavilo več kot 40 belo praznično oblečenih šolarc po škofijskem poslopju in po stopnicah. Lepe vence so v rokah držale, cvetlice na tla trosile in ena Jih je nagovorila in pozdravila. Knezoškof so bili serčno ginjeni tako, da skoraj govoriti niso mogli. — Potem se je Jim predstavljala in priklanjala v prelepi sobani škofijskega poslopja duhovna in svetovna gospoda. Zvečer ob sedmih so Jim mestjani napravili slovesno baklado; več kot 60 gospodov je imel vsak debelo baklo v roci, turška muzika je godela, in tako so se ustopili pred škofijskim poslopjem. Izverstno se je mestna muzika obnašala, in neštevilna truma ljudi zažene večkrat: „Vivat“ in še le okoli osmih se vse razide.

Tako slovesno in veselo smo obhajali 5. dan Decembra, prvi dan, ko so naš novi knezoškof med nami prebivali. Pa poslušajte, kaj se je godilo, ko smo Jih prvič v stolno cerkev peljali:

III.

S. Decembra.

ECCe CorDa In pIgnVs aMorIs
obLata.

J. č.

Kaj kej ljudje dans v Celovcu imajo,

Da mesto vse živo ljudi mergoli?

Kaj kej bandera visoko vihrajo,

In zvonenje daleč okoli doni?

Alj so se vigredi ure pričele,

Da rožice lepe po oknih cvetó?

Alj so mar ptičice že k nam pripele,

Da tako veselo in milo pojó?

Zemlja je terda in sneg jo pokriva,

Pa zmerzlo in mertvo je še pri nas vse; —

Nekaj je dans, kar nas močno oživa,

Oh! nekaj je dans, kar ogreva serce.

Knezoškof novi se v cerkev vpeljuje,

On prvokrat dans pred oltarjem stoji,

Prvokrat dans On Bogu tu daruje,

Na škófovskem tronu dans prvič sedi.

Božjo besedo nam dans oznanuje,

In prvič kot O če On nam govori,

P prvič kot škof svoje roke steguje,

In blagoslov božji ovčicam deli:

„Naj nam Duh sveti sercé razsvetljuje,

Pri boju težavnem na strani stoji,

Da se nobeden zmed nas ne zgubljuje,

Vsak večno v nebesih se tam veseli!“

Ti pa Marija, prečista Devica,

Ki dans te častimo iz vsega serca,

Bodi nam mati in mila kraljica,

To bodi vsem vernim do konca sveta!

Našega škofa poglej milostljivo,
Oh glej milostljivo na Njega vsak čas!
Glasno zdihujemo vsi zaupljivo:
Oh prosi Marija, oh prosi za nas!

Prišel je bil nar veselejši dan Kerške škofije: žalostna udova, stolna cerkev Celovška ima dobiti svojega ženina, svojega knezoškofa, višjega pastirja in očeta! Že več kot 14 dni perši in dežuje, — že smo se bali, da nam bode ta redka in prévesela slovesnost prikrajšana. Pa vendar je bil dež toliko prenehal, da je dopoldne bilo lepo. Ceste in poti so bili strašno blatni, nebo černo oblačno — pa serčna ljubezen vse pozabi in premaga, ljudi se je bilo zbralo toliko, da so že na vse zgodaj pri vseh vratih vozovi v mesto derdrali, in ljudje po vseh cestah in stezah v mesto vreli. Novi terg in terg pred cerkvijo sv. Duha je ljudi ves živ in vse težko čaka, zagledati novega občno ljubljenege škofa in očeta. Kar okoli osme ure začnó zvonovi po cerkvah peti veselo oznanovaje, da so prečastiti knezoškof že na poti v cerkev sv. Duha, kakor je bilo napovedano. Tukaj pred cerkvijo Jih je čakala duhovščina, ki se je od stolne cerkve in iz mestne glavne fare v procesiji tje podala. Tudi je bilo tam pričujoče celo mestno svetovavstvo s svojim županom. Cerkev je bila neizrečeno lepo okinčana, prečastite nune Uršularce so jo z venci in cveticami bile obsule. Stopivši v cerkev se veržejo prečastiti knezoškof na kolena, in častiti gospod stolni dekan Jim dajo poljubiti križ; potem ustanejo in pokropijo pričujoče, zdaj vzamejo gospod dekan kadilnico in Jih trikrat pokadijo. Potem se podajo milostljivi škof pred veliki oltar na svojo klečavnico, zraven Njih na levi strani je še ena druga klečavnica za nadškofijskega komisarja, gospod prošta Tinjskega. Za tem čast. gospod stolni dekan zapojó pesem: „Veni sancte spiritus“ to je: „Pridi sv. Duh,“ in beró potem tiho sv. mašo. Med tem se je zunaj cerkve dolga procesija v red postavljala. Kar zvonovi zapojó v znamenje, da je čas naprej gibati se proti stolni cerkvi. Res se procesija jame gibati, zvonovi po vseh cerkvah praznično pojo, vesele svete pesmi se razlegajo, serčne goreče molitve iz tavžent in tavžent serc proti nebesom puhtijo, bandera visoko vihrajo, na obeh straneh so ljudje lepo v verste postavljeni, vse hiše in okna po ulicah, kodar procesija gre, so slovesno in prelepo okinčane, tako se mikajo dolge dolge rajde proti stolni cerkvi črez novi terg po grašni in stolni ulici. Najpopred je šla šolska mladina; deklice, normalnoglavne šole, nižja in višja realka, latinske šole; potem bližnje fare s svojimi banderi, toliko jih je bilo, da je po celi stolni ulici bandero stalo pri banderu; za temi so prišle veličastne bandera in gerbi starih nekdanjih Celovških cehov in bratovščin; potem č. očetje redovnici kapucinarji in benediktinarji, gospodi bogoslovci in drugi duhovniki, potem pevci in godci, prečastiti stolni kapitel in zdaj naš svitli knezoškof v svoji

bogati in prezali škofovski opravi in obleki. Za Njimi duhovni škofjske pisarnice in škofovi služabniki; slednjič gospod mestni župan in svetovavci njegovi, za temi prevelika rajda vernega ljudstva. Za res nismo skoraj vidili naše mesto tako lepo, tako veselo in živo!

Pred stolno cerkevjo je čakalo veliko političnih, sodniških in vojaških častnikov; med njimi naš deželni poglavar sam in predsednik deželne sodnije. Ko novi škof v cerkev stopijo, zaženejo pevci ginljivo in veličastno „Ecce sacerdos magnus, to je: „Glej, višji duhovnik;“ v tem gredó novi škof na svoje mesto tako imenovan faldistorij. Potlej prečastiti stolni dekan stojé na levi strani velikega altarja pojó ginjenega serca verstice in navadno molitev „za škofa“ in duhovščina vse krepko in močno odgovarja. Novi knezoškof se potem usedejo na svoj faldistorij poslušati, kako se berejo vradne pisma, Škofijski tajnik ali sekretar, č. g. Alojz Khul, bere imenovanje po nemški, poterjenje po latinski, besede do kapitelná in do ljudstva pa spet po nemški. Nadškofijski komisar, infulirani proš in fajmošter Tinjski, visokočastiti gospod Dr. Lorenc Welwich, so zdaj nagovorili novega škofa tako serčno in ginljivo, da nobeno oko ni ostalo suho. Kar iz serca pride, spet do serca gre! „Kader bojo moje kosti, so djali, že davno davno prah in pepel, daj Vam, premilostljivi knezoškof! usmiljeni Bog Oče nebeški, še ljubo in terdno zdravje!“ Ko so nadškofijski komisar gospod proš svojo nalogo izverstno rešili, peljejo novega škofa na Njihovo novo mesto, na škofijski tron ali škofijsko stolico Celovške stolne cerkve, in jim voščijo, da naj dolge dolge leta sedijo na tem preslavnem mestu! Zdaj se začne tako imenovani homagium to je: vsi pričujoči duhovniki ponavljajo zaporedoma novemu škofu tiste svete obljube, ki so jih bili nekdanj storili pri posvečevanju. Kaj ginljivo je bilo viditi, ko so se škof in častiti gospodi stolni korarji, prošti in dehanti objemali in poljubovali! Zdaj pride nižja duhovščina na versto. Ta sicer novega škofa ne poljubuje, ampak poljubi le samo Njih perstan. Ali oh prijaznost in ponižnost! Premilostljivi knez in škof poljubljujejo vse duhovnike od prvega do zadnjega! Več kot 100 nižjih duhovnikov je bilo, in vse so ljubili po očetovski — po bratovski. Ne samo duhovniki tudi verni so bili ginjeni do svitlih solz! Po dokončanem priklanjanji stopijo častiti gospod stolni dekan Mihael Ahatz na nizko prižnico blizo oltarja in jamejo govoriti. Zahvalili so se v imenu cele škofije premilostljivemu knezonadškofu Solnograškemu Maksimilijanu Jožefu, da nam so poslali za škofa občno ljubljene in od vseh zaželjenega rojaka našega doktorja Valentina Wiery-a, zahvalili so se presvitlemu cesarju Francu Jožefu, da so dovolili v vse to, — potem so priporočevali prav goreče novemu škofu celo novo čredo, posebno vse duhovnike in slednjič so serčno prosili Očeta nebeškega, da naj nam dolgo ohrani novega višjega pastirja, da naj krepko deržijo in nosijo škofovsko palico v čast in slavo sv. katoliške cerkve, v blagor in zveličanje

vseh vernih svojih! Stolni dekan so stari že 77 let; pa so govorili tako živo in tako krepko, kakor mladenč. Toliko moči in gorečnosti daje serčno veselje in sveto navdušenje!

Po dokončanem govoru se napravljajo knezoškof sami na prižnico. Cerkev vsa natlačena je tako tiha, da se ljudje skoraj dihati ne upajo; željno pričakuje vse, spet slišati mili glas že od nekdanj slavno znanega pridigarja. Kar trobente zapojó in naš novi knezoškof stojijo na leci. „Hvaljen bodi Jezus Kristus!“ pozdravijo zbrano množico in pravijo: „Ne iščem kar je vašega, ampak vas.“ II. Kor. 12, 14. Povedali so, kjer mislijo, svoje verne ovčice iskati. Iskali jih bojo v cerkvi tam pri sv. maši, pri božji mizi in okoli prižnice, — v spovednici, kjer se serčne rane celijo in težke butare od naših src odvaljujejo, — v šoli po izgledu božjega mojstra, ki je otročiče k sebi vabil in jim obljuboval nebeško kraljestvo, „pa zaupam, so djali, da mi bojo keršanski starši ljubeznivo pod ramo segali in mi pomagovali pri tem toliko imenitnem in težavnem delu, — na bolni postelji, kjer revni bolnik pomoči in tolažbe naj bolj potrebuje, — na pokopališču, kjer počivajo naši ljubi rajni, za ktere mi molimo in darujemo; pa tudi oni, po nas rešeni strašnih bolečin, bojo tudi za nas v nebesih prosili; — slednjič imam vas iskati, so dalej rekli, še tam pred stolom strašne pravice božje, kjer bom moral ojster odgovor dajati za vsako dušo, ktera mi je bila izročena, oh prosite za me, pomagajte mi, podpirajte me!“ Zdaj se obernejo proti duhovnikom in jih zarotijo pri živem Bogu, da posebno oni Jim pomagajo, da pridno in goreče svoje verne podučujejo, za nje Boga prosijo posebno pa da lepo in pošteno živijo in tako svojim ovčicam svetijo na poti v svete nebesa. Na koncu svojega prekrasnega govora podelijo slovesno svojim vernim pervokrat svoj škofovski apostoljski blagoslov. Govorili so tako serčno in milo, pa spet tako resnobno in ognjeno, da je človeku segalo do živega in da je človeku serce v persih trepetalo. Moramo pristavljati, da so sivi starčki in terdni merzli korenjaki oči brisali, bolj mehke ženkice so pa glasno zdihovale.

Zdaj se je pričela velika maša in po maši se je pela hvalna pesem: „Te Deum laudamus,“ to je: „Tebe Boga hvalimo.“ Že več dni sem so novi knezoškof veliko govorili, so imeli veliko potov in opravil, so šli po mokrem potu od cerkve sv. Duha do stolne cerkve, so močno in glasno govorili dobre pol ure, — kdo bi se ne čudil, da je bilo Njih gerlo še gladko, Njih glas še čist in jasen, peli so, da je vse po cerkvi cinglalo. Oh Bog Jih ohrani dolgo dolgo tako močne in zdrave! Ob dvanajstih je bila cerkvena slovesnost pri kraju; po kosilici so prečastiti knezoškof že spet pripravljeni bili, vse duhovne sprejemati in dolgo ž njimi pogovarjati se.

Ob dveh popoldne je bilo veliko obedovanje pri prečastitem knezoškofu, in v jedilnici bogoslovskega seminišča; več kot 140 ljudi so

milostljivi knezoškof pogostovali. Pri jedi so se napivljale zdravice naj prej svetemu očetu papežu in svitemu cesarju, ki spone avstrijske cerkve razbijata, — potem prečastitemu knezonadškofu Solnograškemu Maksimilijanu Jožefu, ki nam je dal, kar bo sam težko pogrešal, in slednjič tudi našemu mnogospoštovanemu deželnemu poglavarju, kteremu je ravno te dni velika čast došla, da ga je svitli cesar si izvolil za svojega tajnega svetovavca in mu podelil naslov: „*Excellenc.*“ — V škofijskem poslopju pri knezoškofu in v bogoslovskem seminišču je bilo vse židane volje. Kdo bi pa tudi iz celega serca vesel ne bil, kader se spolnuje naj gorečejša želja tavžent in tavžent serc? Da bi nam neskončno dobri Bog spolniti blagovolil še uno ravno tako serčno željo, da bi nam novega knezoškofa ohranil zdravega in terdnega leta in leta!!!

Zvečer ob pol devetih je pa Celovška „*Liedertafel*“ ali družba mestnih pevcov pod okni prečastitemu knezoškofu tako mило in lepo zapela, da kaj takega še slišali nismo. Vidi se, da ljubezen vse ogreva in unema; goreča ljubezen pa vse rada in tudi vse prav dela. Oh sv. Duh, ti duh zastopnosti, mirú in ljubezni, ohrani in oživljaj to sveto in živo ljubezen med višjim pastirjem in Njegovo čredo, ktera se je te dni tako očitno kazala!

IV.

DIV a **V**spICE **Coelo**,
Valentine pontIfex!
 gregI patrIo **VIV**as,
 IngenVe opta**MV**s fer**Ventes**.

J. č.

Serce se mi v persih širi,
 In veliča duh Gospoda,
 Vlivajo se rajski viri
 V persi dvojnega naroda.

Stopi, Oče! v našo sredo,
 Vodi Bog stopinje Tvoje,
 Sprejmi verno vdano čredo,
 Sprejmi nas, otroke Svoje!

V našo domovino mило
 Pošlje Bog nam zdaj Očeta;
 Oko dolgo je solzilo, —
 Zdaj je žalost vsa odvzeta.

Sprejmi, Oče! brate Nemce,
 Bodi Oče jim prav mili;
 Sprejmi tudi nas Slovence,
 Oče tudi nas se vsmili;

Duh nam lej! puhti v višave,
 S celo dušo Tebi vdani,
 Kličemo na bregih Drave:
 „Bog Očeta nam ohrani!“

V.

O d a.

VerIs — — VVLtVs Vbl tVVs
nVtabIt, popVLo gratIor It DIes
aC soLes MeLIVs nItent.
Horat. L. IV. oda 5.

Vredna si ti, zlatom okronjena zarja
Biti, ki Pastirja nam ino Vladarja
Pripeljala boš — domorodnega sina
Nam Valentina!

Ano! stresi urno pepel s svoje glave
Mati tužna! — Sveti se dan nove slave,
Černo dolgo nosila si — se veselila
Vdova boš mila!

Lej! obsiva zvezda Modrosti ga čudna,
Glavo jasno krotka ponižnost — priljudna
Venča. Varčnost vodi previdno mu varno
Roko vladarno!

Evo! slava diči ga božjega znanja,
Kinča hvala znana pobožnega djanja,
Lépsa ga še mnogo človeških vrednosti
Božjih milosti!

Nežno lice milo prosiva preblago
Serce. Dobrotljivo je, vsem je predrago,
Svoj zaklad obilni bo rado in milo
Vbogim odkrilo!

Tvoje torej drago nam salvno življenje
Hrani dolgo dolgo naj božje vsmiljenje!
Mož, zares! si, kogar želi si za čedo
Pismo nam sveto! *)

Istinito srečna si, trikrat si srečna
Čeda, ki pastirja ti milost je večna
Tac'ga dala. — Ona te ni pozabila,
Ni zapustila.

*) I. Tim. 3, 2—4; 4, 12.; 6, 6. 10.; II. Tim. 2, 2.

Nu! pozdrav'te sini vi svoj'ga Očeta,
Sprejmi ti Pastirja, preblažena čeda,
Z željo serca vrečo, ljubeznjo gorečo
Vselej plamtečo!

Uzhitjenjem svetim naj serce ti klije
Vedno zvesto; živo veselo ti bije,
Bilo bode, dok da nas kri še ogreva,
Solnce obseva!

J. E. Marinič.

VI.

DoLgo sreČno žIVljenje
Tebi serČno žeLjIMo!!

Tema nevednosti zemljo je krila,
Odkar je v raju tam Eva grešila,
Sliši na zemlji se žalosten glas:
„Oče nebeški oh! vsmili se nas!“
Boljšega časa se dan razsvetli,
Odkar Marija sladkó govori:
„Sin moj, narodi! bo spolnil vam želje,
Ino napravil vam mnogo veselje.“

Čreda zapuščena smo tudi stali,
Smo po pastirju močno zdihovali:
„Solnograd daj nam, saj imaš oblast,
Škofa prav vnetega za božjo čast.“
Kmaló se v sercu britkost ohladi,
Slišati mamko, *) katera veli:
„Solze na stran ino se veselite,
Mojega sina za škofa dobite.“

Kar smo mi dolgo, Preljubi! želeli,
V Tebi, o Valentin, smo zdaj prejeli,
Kako priserčno nas to veseli,
Tebi mogoče povedati ni.

Ti naš rojak ino dobro vsem znan,
Si nam za kneza in škofa poslan!
Hitro ko blisk se novica razširi,
Slišati ni ko le: „Valentin Wiery!“

*) Mati preč, škofa je 31. Oktobra to novico prva v Celovec prinesla,

Božja previdnost ni ptujca poslala,
Vsred izmed nas Te je srečno izbrala,
Saj je rojak res za svoje bolj vnet,
Ino pripravljen nesreč jih otet';
Tudi z aposteljnomo serčno želiš,
Vsem prav storiti se Ti veseliš,
Nemce, Slovence zamoreš učiti,
V svojem jeziku jim navke deliti.

„Pridi,“ Ti kliče dežela presrečna,
Njiva Te čaka za setev prijetna;
Dolge že leta si umen sejavc,
V nogradu božjem nevtruden delavc;
Zemlja ni mervta, pod snegom le spi,
Ti si nam vigred, ki spet oživi;
Seme spijoče bo kmalo pognalo,
Sadja prežlahnega mnogo dajalo.

Ne se ne mudi! Armada vsa vneta
Čaka za vojsko preljub'ga očeta,
Dušna lenoba je ne veseli,
Vero pokazati močno želi,
Zmagati hudo sovražno oblast,
Svetega križa povišati čast,
Kerške škofije da sveti se slava,
V morju veselja sercé nam spet plava!

M. Polak.

VII.

VIVe

VaLentIne

sVb DIVIno a VXILlo

aC genlrlClS Vlrglnls

Marlae!

Gosta tema pokrivala	Nežni cvet scer lepo klije *)
Naše kraje je nekdej,	Tam na Lurnskem polju že,
Še ni bila prisijala	Glej! pa huda burja brije,
Svete vere luč tedaj.	In zatere zopet vse.

*) V Teurniji na Lurnskem polju je bila prva škofija na Gorotanskem; okoli l. 592 p. K. je pa bilo vse zaterto; novi oznanovavci svete vere so prišli iz Solnograda.

Zdaj pa pride z Solnograda	Mati so naj prej povelj,
Verlih možev truma k nam,	Da njih sin bo Oče nam,
Vodi jih le terdna nada	Bođ'mo torej prav veseli,
Tu sejati, žeti tam.	Kedar pride Oče sam!
Sveto vero oznanvali,	Prišel bo v našo sredo
Kerščevali so oni,	Oče serčno ljubljeni,
Bog Očetu darovali	Pasel bode svojo čredo
Jezusa Telo in Kri.	Nov pastir zaželjeni!
Zmiram so potem hodili	Den Marije darovanja
Sveti moži k nam odtod,	Si izvolil naš Gospod
Birmovali in učili	Den Svoj'gà posvečevanja,
Nemcov in Slovincov rod.	Kak' veseli sveti god!
Smert nemila spet je vzela	Na Marijino Spočetje
Nam pastirja višjega;	Je slovesni Tvoj uhod,
Kerška čreda je želela	Tvoje bo ona zavetje,
Škofa apostoljskega.	Prečastiti naš Gospod!
Z Solnograda pričakvali	Slavni učenik cerkveni
Zdaj smo škofa novega,	Sveti Bernard nas uči,
Serčno zvesto smo žebrali	Da Marija v nobeni
Zadobiti pravega!	Sili nas ne zapusti.
Bog je dal, kar smo prosili;	Božja Mati bo prosila
Nadškof Maksimilian	Tud' za Te, o drag' pastir!
So nãm škofa izvolili,	Te ne bode zapustila,
Valentin nam je poslan.	Ona — vsake gnade vir!
Ti brez madeža spočeta	
Božja Mati in Gospà!	
Oh ohrani nam Očeta	
Dolgo let prav zdravega.	

K. Dürnwirth.

Za vse dobro vnetega, visoko učenega in preljubeznjivega knezoškofa nam je Bog dal. Pa veste, zakaj da nam ga je dal? Da nas pase in vodi po poti proti svetim nebesom; knezoškof Valentin so naš višji pastir, mi smo Njihove ovčice. Oni so naš dober pastir, ali bomo tudi mi Njihove dobre ovčice? Dobre ovčice pa poznajo svojega pastirja, poslušajo njegov glas in hodijo za njim. Zatoraj ljubi Slovenci! berite in prebirajte knezoškofa Valentina prvi pastirski list; po slovenski so ga bli sami napisali in k vam govorijo

po slovenski, da bi Jih rajši poslušali, vse besede dobro zastopili, globoko v serce si vtisnili, dolgo v serci vse ohranili, po njih živeli in tako večno zveličali se. Še enkrat: Preljubi slovenski brati in sestre! Dobre ovčice poslušajo glas svojega pastirja; zatoraj poslušajte prvi glas svojega knezoškofa in višjega pastirja!

VALENTIN,

po božji milosti

KERŠKI KNEZOŠKOF,

bogoslovja doktor,

želji, prevzevši pastirsko službo,

vsim vèrnim svoje škofije srečo in blagoslov (žegen) božji.

Bog je rekel Abramu: Pojdi iz svoje dežele, in od svoje rodovine, in iz hiše svojega očeta, in pridi v deželo, kojoj ti bom pokazal.¹⁾ Enako je Bog po svojem nezvedljivem sklepu pred sedmimi letmi tudi mene poklical zapustiti svojo ljubo domačo (koroško) deželo, in se podati v Solnigrad. Došel sim v stransko, pa ne v neznano deželo; poklicali so me k dobri materi, stari cerkvi, od ktere je moja rojstna dežela svete vère luč prijela, ter oživela za večno življenje. Nisim čutil biti ptujic v lepim rajskim kraji, kjer so mi došlimu Solnogradčani, dobre duše, hitro napravili moj drugi dom. Ko sim pa bil te sreče ravno prav vesel, mi vkaže ravno tisti glas, ki me je v Solnigrad zaklical, v imeni naj višega Pastirja: Poverni se spet v svojo domovino, ter bodi pastir in oče jim, ki zdaj kakor zapušene sirote čakajo, de bi jim poslal voditela po stezdi izveličanja. Pa kakor se je Mojzes vstrašil, ko ga je Bog voditela svojemu ljudstvu postavil,²⁾ sim tudi jaz občutil preveliko težo tega poklica; zbal sim se, — pa branil se nisim. Dobro spoznam, in kolikobart sam sebe premišljujem, se prepričam, koliko mi dobrega še po-

1) I. Mojz. 12. 1. 2) II. Mojz. 3, 11—13.

mankuje, in mi bode v moji slabosti pomankovalo, kar je katolškemu škofu potrebniga; pač čutim, in vsaki dan me uči, koliko še nimam, naj bi vredno stopil v versto prečastitih škofov, ktire je Bog v svojo sveto cerkev postavil, de svetijo kakor svetle luči vrnimiu ljudstvu; dobro vēm, kakšne angelske lastnosti sveti Pavl hoče, naj jih nastopniki apostel-nov imajo; pa če se ravno bojim, vender povem, de se ne branim. Terdna vĕra, de kdor pravično voljo ima, po moči Jezusa Kristusa velike reči lahko stori, in vse za more, ¹⁾ ona je moja tolažba. Poklic cerkvene viši oblasti spoznam za božji poklic, Vaša ljubezn, z ktero mi na proti pridete, in pa lastna vĕst, de ne išem, kar je Vašega, ampak Vas: to je moje serčno zaupanje; bojim se, pa branim se ne. In tako pridem, potem ko sim na grobu naših slovitih oznanovavcov svete vĕre, svetiga Ruperta in Virgilia veselo Gospodu služil, od nju nastopnika Maksimilia na Jožefa poslán, po sosebni pravici, ktero od rimsko apostolskega sedeža imajo, škofa postaviti, — k Vam nazaj, kakor svoje dni sveti Modest, ki je v naši koroški deželi najšel svoj častiti pokop, potem ko je svoje apostolsko delo dopolnil, kojega mu je bil sv. Virgili naročil.

Kaj pa bo tedaj moje delo pri Vas? in kako ga bom zamogel dopolniti? Moje opravilo, ki sim došel k Vam domu, je vodilo na večni dom, naj Vas v nebesa popeljem. Kako to meni sporočeno delo dopolniti imam in željim, naj Vam moja prva pastirska beseda povĕ.

I. Sv. Apostel Pavl pravi: Nimamo tukej obstoječega mesta, temuč prihodnega išemo, ²⁾ ter nas opomina: Išite, kar je zgorej, kjer je Kristus, sedeč na desnici božjej; hrepenite po tistim, kar je zgorej ne pa potem, kar je po zemlji. ³⁾ Kako pa najdemo pravo pot totaj v svoje prihodno prebivališe, v svojo večno domovino? Kdo nam vĕ povedati, kaj nas tamo čaka? Kraljevi prerok David nam od tega pravi, rekoč: Pri tebi je studenc življenja, o Bog, in v tvoji luči gledamo luč. ⁴⁾ Tvoja beseda (o Bog) je svetilo mojim ste-

1) Fil. 4, 13. 2) Hebr 13, 14. 3) Kol. 3, 1—2. 4) Psalm. 35, 10.

zam.¹⁾ Vam besedo božjo oznanovati, in Vas peljati skoz njeno moč v večno domovino, to je poglavitno opravilo, kteriga sim z škofovo službo prevzel. Kakor svoje dni škofu Timoteju, je tudi meni zdaj zapovedano: Oznanuj besedo, ne jenjaj, bodisi priložno ali nepriložno; prepričaj, prosil, svari z vsim poterplenjem in ukom.²⁾ Sicer sim že pred nekoliki letmi o mnogoteri priložnosti pri Vas besedo božjo oznanoval, sim tudi z božjo pomočjo mnogo Vaših duhovnikov učil, kako najjo oznanujejo; pa veliko obširnej dolžnost in veliko veči odgovor imam od sedaj za naprej Vam božjo besedo, kakor škof, oznanovati, in Vam njenih oznanovavcov pošiljati. Kdo pa bode meni dal tolike modrosti, vsim toliko tavžent ljudem raznega stanu in starosti, visoko učenim in ne učenim, prav jasno in zanesljivo pravo pot v nebesa kazati? Ako bi Vam govoril z najlepše vbranimi besedami samo posvetne modrosti, pač bi osramoten pred Vami stal, če bi me pobarali, rekoč: Kdo pa tebi da pravico nam kaj takega povedati? kdo nam je priča, de je gotova resnica, kar govoriš? — prazna bi moja golo človeška beseda za večnost bila; tako bi jaz ne bil Vaš pravi voditelj v večno domovino. Ali božjo besedo Vam imam oznanovati, ki ima svoje stanovitno pričevanje od Boga, de se ne moti in ne goljfa! Tam imam božjo besedo iskati in jemati, kamor jo je sam božji Sin, po kterim je Bog nam govoril,³⁾ založil in shranil, v pravi cerkvi, kjer jo Bog sveti Duh vsake pomote ovarje — v edini, svetej, katolski in apostolski cerkvi, ki je na terdno skalo pozidana, na kteri je ne bodo peklenske vrata zmagale.⁴⁾ Pa ta beseda božja je živa in močna, in ojstrejši ko vsak na obé strani ojster meč, in seže do ločitve duše in duha, tudi sklepov in mozga, ter razsodi misli in namene serca,⁵⁾ pravi sv. apostel Pavl. Torej mi ne bote zamerili, de beseda božja, koju oznanujem, se včasih tudi ojstro in resno zaglasí, in globoko v meso zareže, de dušo reši, ako si prizadeva ločiti, kar ni Gospod združil, ter od živega izžgati in potrebiti, kar mozeg dušnega življenja

1) Psalm 118, 105. 2) II. Tim. 4, 2 3) Hebr. 1, 2. 4) Mat. 16, 18. 6) Hebr. 4, 12.

kakor červ gloda. Strašno žuga gospod Bog že v starem zakoni tistim prerokam, ki pravijo: Mir, mir, pa vender miru ni; ¹⁾ gorjé jim, ki delajo blazine pod komolce vsake roke, in kateri ljudém vsake starosti podglavja podkladajo. ²⁾ Kaj se vam zdi, ali bi Bog v novem zakonu prizanesil takemu človeškemu prilizovavcu? Ali bi se Vi zamogli na mene zanesti, če bi jaz Bogu nezvest bil? Tega me varuje resna beseda sv. apostelna Pavla, ki govori: Se li ljudém prikupujem ali Bogu? Išem li ljudém dopasti? Ko bi še ljudém dopadel, bi ne bil Kristusov služavnik. Znano vam namreč storim, bratje, de evangeli, ki ga oznanujem, ni od človeka; jaz ga namreč nisim od človeka ne prijel ne se naučil, ampak porazodenji Jezusa Kristusa. ³⁾ Pa še drugo opominvanje sv. apostelna Pavla me zadene, ki govori: Pokorim svoje telo in ga v sužnost devam, de, ko druge učim, sam zaveržen ne bom. ⁴⁾ In ko bi znal prerokvati, in bi vedel vse skrivnosti, in imel vso učenost; in ko bi imel vso věro, tako de bi gore prestavljal, ljubezni pa bi ne imel, nič nisim. ⁵⁾ Naj bi Vam božjo besedo le z ustmi pridigval, le na to gledal, de bi Vas Vaši duhovski pastirji samo z jezikam, ne pa tudi z svojim izgledam sveto živeti učili, gorjé meni, gorjé nam; bili bi ko pismarji in farizeji, zavolj kterih Izveličar pravi: Vse, karkoli vam rekó, spolnujte in storite; po njih delih pa kar ne delajte, kajti pravijo pa ne storé. ⁶⁾ Kako bi zamogel biti Vaš voditel v nebeško domovino, če bi moje misli in želje le na posvetno privezane bile? Kako bi zamogel vsak dan pri svetej maši reči: (Surzum korda) Gori v nebesa serca! če bi svoje serce na to zemljo pritvezal? Kako bi Vam čistost, radodarnost, ponižnost in miloserčnost vredno kakor svete dolžnosti priporočal, če bi Vam v svojem izgledu tih svetih čednost sam ne pokazal? Preljubi! v resnici Vam povém: Vi imate pravico od Svojih pastirjev, od mene in mojih duhovnikov tirjati (bodrati), de po stezi pobožnosti pred

1) Jer. 6, 14. 2) Eceh. 13, 18. 3) Gal. 1, 10—12. 4) I. Kor, 9, 27. 5) I. Kor. 13, 2. 5. 6) Mat. 23,

Vami gremo, in toliko serčneje in stanoviteje napredujemo, kolikor bolj sterma in ternovata se nam pot kaže. Imamo pa tudi mi nasproti pravico do Vas. Po pravici od Vas tirjamo, da ne bote za del pregrehe edniga ves duhovski stan zaničevali, da ne bote obsodili, kjer niste za soditi poklicani; dro se zanesemo, da ne bo nihče Vas — namesti pomoči tamo poiskati, kjer se lahko pomaga — le z hudobnim veseljem rane kazal, ki jih je (na duhovnikih) vgladal.

II. Vaš od Boga postavljeni voditelj k nebesam pa nimam le z besedo in z izgledam Vam pot kazati; meni je še kaj več naročeniga. Imam tudi skerbeti, da na poti k nebesam potrebne brešne in popotnice dobivate, da ne opešate. Od kodi pa hočem za Vas in za se te neomaglive hrane, od kodi te dušne kreposti za popotvanje tega življenja dobiti? Od kogar drugega, razun od Njega, ki je djal: Jaz sim pot, in resnica in življenje. ¹⁾ Jaz sim kruh življenja; kdor k meni pride, ne bo lačen in kdor v mene veruje, ne bo nikoli žejin. ²⁾ Jaz sim živi kruh, ki sim iz nebes prišel. Ako kdo od tega kruha jě, [bo živel vekomej. Kakor je mene poslal živi Oče, in jaz živim zavolj Očeta, tako bo tudi tisti, kateri mene jě, živel zavolj mene. ³⁾ Kakor človeški rod obstoji in živi le za to, ker se je edino rojeni božji Sin učlovečil in je za njega vmerl, ravno tako vsakdo zastonj moči in življenja od drugot iše, kakor pri Kristusu Jezusu — studentu življenja. Enbart je doprinesel na križi dar neskončne vrednosti nebeškemu Očetu, in vsaki dan ponavlja na naših altarjih nekervavo to svojo daritvo (svete maše), na mesti nas potolažiti vsak dan žaleno Veličestvo božje. Enbart nam je odperl iz Svojega prebodeniga serca sedmiro virov (studentov) svetih zakramentov, in vsaki dan je pripravljen nas iz tih studentov poživljati, nam deliti svoje milosti, clo sam Sebe nam dati, naj bi življenje imeli, in pa obilnej imeli ⁴⁾ Ali pogledjte, kako globoko se Jezus poniža in kako visoko nas poviša! On izvolji človeke, slabe

1) Jan. 14, 6. 2) Jan. 6, 35. 3) Jan. 6, 51, 52, 58. 4) Jan. 10, 10.

pregrešne stvari, mašnike v Svoje namestnike pri tem velikem djanju ljubezni. Na njihovo besedo stopi Jezus dol na naše altarje, po njihovih rokah se vërnim zavživati deli, jim reče vodo iz potokov svoje milosti zajemati in žejne pojití. Ali pa smë človek sam sebe v namestnika božjega povzdigniti? Ali zamorejo soljudje človeku oblast dati, ki nebesa in zemljo toliko čudno sklepa? Nikakor. Jezus pravi svojim apostelnam: Niste vi mene izvoljili, ampak jaz sim izvoljil vas, in sim vas postavil, de greste in sad obrodite, in de vaš sad ostane.¹⁾ Tudi sv. apostel Pavl uči: Nihče si ne vzeme (te) časti, razun kteri je poklican od Boga, kakor Aron²⁾ (veliki duhovnik). Pa ravno s tim omenim eno dolžnost svojega naročila, o ktorej ne vëm, ali bi visokost usmilenja božjega molil, ali v spoznanji svoje slabosti se prestrašil odgovora, ki sim ga prevzel. Zakaj v prihodno nimam le jaz sam poživljati Vas z kruham večniga življenja, pojití Vas iz studenca božjega usmilenja, ampak imam podeliti v imenu Boga ko škof tudi drugim ravno to oblast, ter jih posvetiti v pravedne delivce božjih skrivnost. Preljubi! oostro opomina sv. apostel Pavl: Rok na nikogar prenaglo ne pokladaj (kedar mašnike posvečuješ), in se ne delaj deležniga ptujih grehov;³⁾ strašno mi žuga sv. cerkev, ako bi se prenaglil in le po oziru na ljudi mašnike posvetil, pa tudi po pravici; zakaj le pomislimo, koliko en sam duhovnik, kteri namesto Bogu, le grebu služi, lahko škode naredi — le pomislite to, in bote lahko sami spoznali, zakaj se te skerbi bojim, ter zaslužim, de se usmilite mene Svojega škofa.

Pa ne samo Vašemu usmiljenju — tudi Vaši pomoči se priporočim. Kakor Vam jaz obljubim, Vas in Vaše potrebe neprenehoma v svojem sercu nositi, in kolikor premorem, Očetu nebeškemu priporočati; pri vsakej sveti maši, neomadežano Jagnje božje v rokah, Vas in Vaše pravične poženja Očetu vsega usmilenja darovati, visokim in porednim, bogatim in vbogim, starim in mladim, po dné in po noči, v

1) Jan. 15, 16. 2) Hebr. 5, 4. 3) I. Tim. 5, 22.

veselju kakor v žalosti, v varnosti kakor v nevarnosti vselej radovoljno pomagati v izveličanskih rečeh, ktire je Gospod svojej sveti cerkvi sporočil: obljubite meni tudi Vi, ne le teh izveličanskih gnad prav serčno poželjevati, temveč mi tudi pomagati, de bom imel za vse dobro goreče duhovnike, polne božjega duha Vam poslati, in tako vredno poskerbeti za izveličanje Vaših duš.

Na Vas naj poprej svojo prošnjo obernem, preljubi starejši! Redite svoje sine od mladih nog v strahu božjem. Ne najte, de bi Vi, ali drugi Vaših ljudi z nepremišljenimi ali hadobnimi marni dolžno poštovanje duhovskega stanu otrokam odvzeli, še poprej, kakor odrastejo. Imejte za naj veči čest svoje familije, ako častitega duhovnika izredite in v svojej žlahti imate. Ne zamudite svojih otrók prav po keršansko rediti, rekoč: saj naši sini ne bojo duhovniki. Pobožnost ali brumnost, pravi sv. Pavl, je za vse dobra ter ima obljubo sedajnega in prihodnega življenja.¹⁾ Bogaboječim biti, je Vaših sinov dolžnost tudi v vsakem drugem stanu. Ali jim bo morde škodvalo, če poštovanje do Boga, do njegovih svetih skrivnost in do posvečenih mašnikov, ki te božje skrivnosti delé, v svoj izvoljen stau prinesó?

K Vam se obernem, in ravno to ad Vas tirjam, Vi učeni ki in rediteli, ki ste toliko imenitno in važno delo prevzeli, drago mladino ne samo učiti, ampak tudi po keršansko izrejati. Vaši skerbi je ograd (gartel) božji sporočen; skerbite, de bo izrastlo v njem mnogo drevesce za sveto cerkvo žlahno in rodovito drevo. Skoz Vašo prizadevanje bode prava vëra in sveta pobožnost med ljudmi oživela; Vaši skerbi je mogoče našo sveto vëro mnogoterih sovražnikov ovarvati, ki nas obdajajo. In naj malo ali veliko učencov imate, kteri bi za duhovski stan bili, Bog Vam hoče Vašo skerb lepo poplačati, ako jih za sveti mašni stan odredite. Dobro seme čiste ljubezni božje, ktero v mladenčev mehko serce vsejete, se hoče tudi drugih prijeti in lep sad bogaboječosti za večnost obroditi. Kdor poštenimu mladenču

1) I. Tim. 4, 8.

v duhovski stan pomaga, on si naj lepše bogastvo za celo večnost zalaga, in bo seosebno plačilo služevnikov božjih prijel.

Naj pa tudi Vas moja beseda zadene, preljudi mladenči Vi, ki ste se v šole podali, nastopili terdo, pa imenitno in čestito pot. Ravno ste v cvetji svojega življenja; tih srečnih in veselih dni, kojih uživajte, ako si jih le sami ne ogrenite, več nazaj ne bo; le prehitro Vam bodo minuli. Naj si ravno marskoga v šoli vboštvo sili, ker dni in dni potrebniga kruha ni, zdravje mladosti in pa radodarnost dobrih ljudi Vam tudi revšino polajša in posladi. Ne mislim Vas siliti, tudi ne svetovati Vam, de bi duhovski stan nastopili, če Vas ne veseli. Pa vender Vas imam opomniti, naj si h sercu vzemete lepo besedo, kojo Vam kraljevi prerok David pové, rekoč: *Introibo ad altare Dei, ad Deum, qui laetificat juventutem meam;*¹⁾ to je: Stopil bom k altarju božjemu, ki razveseljuje mojo mladost. Dro le Bog je, kateri Vam daja v mladih letih veselje; pa tudi On Vas v svojo službo vabi. Gorjé Vam, če se božjemu poklicu vstavljate. Bog le migne, in oslepelo bo tvoje oko, moj sin, kruljeva bo tvoja noga, odrevenela tvoja roka, onemagalo tvoje telo, tvoj duh oslabel - in tvojega veselja - tvoje prihodne sreče, ktire čakaš, bo kraj. Zatorej stopi hvaležno vsak dan k altarju Gospodovim, ki Tvoji mladosti ljubo zdravje in veselje daja. Čutiš veselje v svojem sercu kakor mašnik k altarju pristopiti — oh kako lepa in čestitljiva je taka želja! — ne zaduši je in ne spravi te svete žinje iz svoje glave, in ne boj se težav duhovskega stanu; — ne daj si serca vzeti in taki stvari osvojiti, ki le Tebe iše, ne pa svojega Stvarnika. Modro pomišluj, posvetvaj se z modrimi, izvolji; si pa sebi stan izvoljil kteriga koli, ne zogibaj se altarja Gospoda, svojega Izveličarja ter vedno pomni besede Jezusove: *Le Eno je potrebno. Izvolite si nar boljši del, kateri Vam ne bo odvzet.*²⁾ Preljudi moji sini! odkrito serce imeti je mladenčem v navadi,

1) Psalm. 42, 4. 2) Luk. 10, 42.

tudi Vi s^o s^o svoje radi odp^orate, kakor cvetlice juterni zarji; o ne zaprite serca svojega na^ošej sveti v^ori. Se po brat^ono združiti so nadepolni mladen^oči hitro pripravleni, — oj tak le združite se za naj žlahnej in naj imenitnej re^oč božjega kraljestva in izveličanja našega, ter se vstopite kakor bratje pod bandero, na katerem se podoba Marije Device, neomadežane Matere božje, svetli.

Me bote morde barali, preljubi! pokaj ravno Vam to posebno opominvanje? Vam povém: V Vaših rokah je sreča alj nesreča prihodnih dni. So mladi ljudje terdni v v^ori in vdani Bogú, bo tudi Bog nam prihodne dni blagoslovil (požegnal). Mladen^oči! še eno več Vam povém: De bom premogel Vam in Vašim duhovskega živeža na pot v nebeško domovino oskerbeti, Vas in Vaše poživljati in pojiti, Vas tolažiti in Vam pomagati, tako potrebujem pomočnikov, kterim bom lahko brez vsega strahu duhovsko oskerblenje zaupal; takih zvestih delavcov v Gospodovem vinogradu mi je potreba, kteri bodo serčno verzele zadelali, ktire bolezn, starost ali pa smert v verstah mojih dragih sedajnih sodelavcov naredi; naj de vernim ovčicam nikoli in nikjer — tudi v nar dalnem in naj bolj skitem kotu ne bo pomankalo božjih namestnikov, ki jim milost in pomoč od nebés prinesti imajo. Takih dobrih duhovskih pastirjev ravno iz Vaših verst dočakujem, preljubi moji šolski mladen^oči! Oh, tudi nam in posebno v sedajnih časih beseda Jezusova velja: Žetev te sicer velika, ali delavcov je malo. Prosite jedej Gospoda žetve, de naj pošlje delavcov v svojo žetvo. ¹⁾ Le molite in prosite za dobre duhovnike, preljube moje ovčice! pa tudi svojega viši pastirja ne zapustite, kedar, in pa to bo kmalo, k Vam pridem, in Vas lepo poprosim, de mi pomagata duhovsko sobivališče (šolo) za mladen^oče napraviti, po zapovedi svete cerkve, v kterej se bodo od mladih nog čestivredni služevniki za maštvo odrejali.

III. Zastonj boš z besedo in z djanjem ljudem pot v nebesa kazal, zastonj boš ponoči in podné pripravljen

1) Mat. 9, 37, 38.

čakal, popotnikom po tej stermi stezi pomagati, ako ljudje svoje dolžnosti ne spoznajo za svojim voditeljem hoditi, ako ne vedó, de imajo glas svojih dušnih pastirjev pod greham slušati. Zastonj boš na dalej še tako lepo vabil, še toliko priserčno ljudi prosil in opominjal, ako ljudje duhovnika ne spoznajo za namestnika božjega, kteriga je ljubeznivi Oče nebeški svojim otrokam naproti poslal, kterimu je pa tudi zapovedal in oblast dal, grešnike v njegovem imeni na pravo pot zaverniti, ako so si od prave steze zaišli; jih k dobri mu priganjati, če se mudijo in zao-stajajo, jim prepovedati, kar bi jih zadrževalo svoj cil in konc srečno doseči. Prav lepo pripodobo dobriga pastirja nam usmileni Jezus o tem pokaže, rekoč: Ovce poslušajo pastirjev glas, po imenu kliče svoje ovce in jih ven vodi. In kedar svoje ovce izpustí, gre pred njimi, in ovce gredó za njim, ker poznajo njegov glas.¹⁾ Pa ravno te božji Pastir, Izveličar naš, ki se je v tej podobi toliko živo popisal, pravi jim, ktere ko svoje namestnike pošlje: Kakor je Oče (nebeški) mene poslal, tud jaz vas pošljem.²⁾ Resnično vam povém, kar koli bote zavezali na zemlji, bo zavezano tudi v nebesih; in kar koli bote razvezali na zemlji, bo razvezano tudi v nebesih.³⁾ Kdor vas (namestnike moje) posluša, mene posluša; in kdor vas zaničuje, mene zaničuje. Kdor pa mene zaničuje, zaničuje njega (Očeta nebeškiga), kteri me je poslal⁴⁾. Tako Jezus govori, kterimu je dana vsa oblast v nebesih in na zemlji;⁵⁾ govori tistim, ktire pošilja po vsem sveti kakor svoje namestnike. Lehko je po tem njegov veliki apostel Pavl v mesti Miletu zbranim škofam rekel: Pazite (glejte) na se in na vso čedo, v kterej vas je sveti Duh postavil vladati (vižati) cerkvo božjo.⁶⁾ Preljubi katoličani! popisano stoji pred našmi očmi, kako se je skoz osemnajst sto let našej svetej cerkvi godilo, in ravno ta zgodovina nam živo priča, koliko vse naša sveta cerkva premore. Kjer so se

1) Jan. 10, 3. 4. 2) Jan. 20, 21. 3) Mat. 18, 18. 4) Luk. 10, 16. 5) Mat. 28, 18

bahali, de so sveto cerkvo pokončali, tamkaj so jo hitro trepetaje iskali, naj jim pomaga. Kjer so se ko malopridni otroci z njo poskušali in jo vezali, naj bi onenogla, tam so se svetej cerkvi koj o ravno tistim času spet priporočali, naj za njih prosi in jim v pomoč pristopi; zakaj kakor altarji — so se tresli tudi kraljevi prestoli (troni), in kdor koli je božjemu kraljestvu (sveti cerkvi) odstopil, je zapadel v jarm tiste hudobne oblasti (hudičeve), ki se je od nekdej božjemu kraljestvu vstavljala. Vse to vidmo in si skusmo, pa vender najdemo pogosto toliko ljudi, kateri to čudno oblast naše svete cerkve sovražijo; in clo taki, ki se katolški kristjani, otroci svete matere katolške cerkve imenujejo. Koliko si taki prizadenejo, ljudi pred materno oblastjo svete cerkve vstrašiti, naj bi ji serca vernih vzeli, de bi je ne vbo-gali! To žalostno resnico smo ravno koj skusili, ko sta si sveti oče Papež, prav po nebeško milega serca, in pa naš svitli Cesar, ves bogaboječi in pravični, roke podala, z zdru-ženo močjo med duhovsko in deželsko oblastjoj tisti prepad poravnati, ki ste ga nezaupljivost in razpertija v svojem sovražnem duhu do svete vere naredila. Vemo, de domišleni strah hitro zgine, naj ga le prav ojstro pogledamo. Poglejmo zdaj tudi mi tisti strah, ki so ga ljudje pred oblastjo svete cerkve imeli, ter se je toliko bali, prav z odpertmi očmi, poglejmo, ne skoz očala v posvetno zamisljenih ljudi, ali ni prazen neumen strah? Kdo je cerkveno oblast postavil? Sam edinorojeni Sin Očeta nebeškiga, kateri je rekel, de ni prišel duš pogubljat, ampak izvelicat;²⁾ On ki je djal: Bog ni poslal svojega Sinu na svet, de bi svet sodil, temuč de bi bil svet po njem zveličan.³⁾ Na Njega svet evangeli besedo preroka oberne, rekoč: Nater-tiga tersta ne bo zlomil, in tlečiga prediva ne bo ugasnil, dokler pravice ne izpelje do prema-ganja.⁴⁾ Ravno On je pooblastil svojo cerkvo, ki je svojim učencom z besedo in po svojem izgledu prepovedal se pre-pirati, kdo je viši, se ne nad druge povzdigovati, ter jim je sam noge vmival in djal: Kdor hoče med vami veči

1) Djanj. 20, 28. 2) Luk. 6, 56 3) Jan. 3, 17. 4) Mat. 12, 20.

biti, naj bo vaš služevnik. In kateri hoče med vami prvi biti, naj bo vaš hlapec; ravno kakor Sin človekovi ni prišel, de bi se mu streglo, temuč de bi stregel, in dal svoje življenje v odrešenje za njih veliko. ¹⁾ In kdo so oni, katerim je Kristus svojo oblast zaupal? Človeki so, sami na sebi slabe stvar, močni le po Kristusi, in tolikanj močnejši, za kolikor zvestejši se besede in izgleda Kristusovega deržé; človeki so, ktere dvojna strašna sodba čaka, če stezo svete čednosti in pravice zapustivši ne ozdravljajo in ne izveličevajo, ampak le ranijo in pogublajo. Preljubi! kedar so meni pastirsko palico na grobu sv. Ruperta podali, so meni djali: „Prejmi palico pastirske službe (tebi se sporoči), de serčno in milo pregrehe svariš, brez jeze pravično sodiš, in kedar svete čednosti priporočaš, serca svojih poslušavcov prijazno vne- maš, pa tudi mirno in resno strahovati ne opustiš.“ Prijemši pastirsko palico sim sveto obljubo storil, ne opustiti, kar me to opominvanje uči, ne pozabiti, de moram po duhu tega nauka pastirsko palico z krepko roko nositi, pa tudi to pomniti, de, kedar levica za pastirsko palico derži, naj škofova desnica vërne blagoslovi (žegna). Dobro podpèrati, hudo popravljati, vërne voditi in blagosloviti, to bo zanaprej moje meni zročeno delo. Ali bom to svoje naročilo dopolnil, ali svoj namen srečno dosegel, ali pa deleč od njega onemogel — Bog sam vë; jaz pa roke h Gospodu povzdigam, molim in prosim, naj mi pomaga, de v njegovej službi ne pešam, in zapovedi prave pastirske dolžnosti ne pozabim in ne zamudim. Moja zvezda naj mi bo sv. Apostel Pavl, ki govori: Jaz ne mislim, de sim že dosegel; kar je za menoj, sim pozabil, in hrepenim po tem, kar je pred menoj, in se ženem doseči konec, odločeno plačilo gori od Boga danega poklica v Kristusu Jezusu. ²⁾

Pa tudi Vi mi imate prijazno roko podati in pomagati, naj svoj namén, bolj lahko dosežem. Za to se s svojo prošnjo h Vam obernem, in se na vso tisto močno

1) Mat. 20, 26—28. 2) Fil. 3, 13—14.

ljubezn zanesem, z katero ste me, če ravno še nisim pri Vas tega zaslužil, toliko priserčno sprejeli. Pomagajte mi delati za božje kraljestvo Vi vsi, katerim je Bog pri svojih domačih, v srenji alj v soseski, ali pa v deželi kako službo zaupal. V roke si sežimo, de hočemo skerbno in stanovitno boljšati in povzdigati stan naše ljube domovine sosebn v duhovskih rečéh. Ne bode moje napravilo, kteriga podpérate, hiša Gospodova je, katero imamo skupej zidati vsakdo po svojej moči in oblasti, hiša tistega Gospoda je, od kterega imamo jaz in Vi svojo oblast, kateri delo blagodari, katero se v miru in v lepi zastopnosti stori, tako kraljestvo pa pokonča, ki med sebo razdeleno samo sebe čertí. Ne delajmo le za kratek čas, ne za minljivi dobiček tega svetà, temuč za obstoječo srečo in blagost naših nam zaupanih ljudi: kaj na mreč pomaga človeku, če ves svet pridobi, svojo dušo pa pogubi? Ali kakšno menjo bo človek dal za svojo dušo? ¹⁾ Skupej hočemo skerbeti, de se bodo dnevi Gospodovi, nedele in sveti prazniki ne le praznovali, ampak prav posvečevali. Naša luč lepih izgledov naj sveti tistim, ki svoje djanje in nehanje toliko radi izgovarjajo kazaje na izgled svojih viših predpostavljenih, naj vidijo naše dobre dela, in hvalijo Očeta, ki je v nebesih ²⁾. Naše djanje naj jim priča, de se ne sramujemo svoje vère, ampak zdravi kakor bolni, v življenji in v smerti Jezusa, Izveličarja svojega pred ljudmi spoznamo, de nas bo tudi On spoznal pred svojim Očetom, ki je v nebesih. ³⁾

Tudi k Vam pridem z svojo prošnjo, preljube matere, poštene žene in gospé! Vas je sveta kersanska vèra visoko povzdignila, in Vam izročila veliko oblast in skerb v sredi Vaše rodovine (familije). Vam se torej priporočim, na Vas se terdno zanesem, de mi bote lepo pomagale. Skerb za dušo in truplo Vaših otrók od njih spočetja je Vaši ljubezni izročena; kar otrokam Vi matere v serce vtisnete, jim do smerti ostane. Vas je Bog perve varhnje Vašim sinam in hčeram postavil; Vam je pred

1) Mat. 16, 26. 2) Mat. 5, 16. 3) Mat. 10, 32.

vsimi drugmi sporočil jim za nedolžnost in deviško čistost skerbeti. Ne samo iz mojih, tudi iz Vaših rok bo Gospod njih duše tirjal (bodral). Pomagajmo si radi in pa zvesto, de naša sodba enbart strašna ne bo. Ve, keršanske žene, ste pomočnice, ktire je Bog Vašim zakonskim možem dal, in veliko oblast si lahko modra žena osvoji; njéni mož ji svoje serce zaupa.¹⁾ Najte ljube žene, de bote v keršanski ljubezni za svoje može, sosebno za dušo jim skerbele; molite in prizadevajte si, kolikor le morete, de tudi Vaši možje z Vami v nebesa pridejo. Vam gospodinje, so posli, hlapci in dekle naj prej podložni, Vaši skerbi priporočeni. Nikolj ne pozabite, de, kdor Bogu zvesto ne služi, kakor je pri svetem kerstu obljubil, tudi Vam zvesto služil ne bo. Vedite, de tudi naj slabše Vaše družinče (posel) eno neizmerno drago stvar ima — edno skoz rešno kerv Jezusa Kristusa drago odkupleno dušo, in de bote tudi Ve gospodinje enbart za njo rajtengo dajale. Modro in prav po keršansko torej svojo družino po poti v nebesa ravnajte, svarite in strahujte svoje domače v pravi ljubezni, ter ne najte, de bi Bog pri Vašej hiši z kako pregrešnobesedo ali djanjem kdaj žalen bil.

Poslednič se priporočim Vam vsim skupej, ktire Vas je Gospod po svojem nezvedljivem sklepu moji pastirski voji izročil. Lepo prijazno deželo nam je v prebivališče dal; oh storimo jo nam v srečno, rajsko deželo skos to, de ne bomo nali očetu pregrehe v nji gospodariti. Po deviško pošteno, v zakoni zvesto, zmerno in trezno, delavno in bogaboječe, v živi ljubezni do Boga in bližnega živeti, terdno sklenite; in ta Vaša obljuba naj bode moja tolažba, z ktero mi veselo naproti pridete, de bom z božjo pomočjo pastirsko palico serčno pri Vas nosil, in Vas srečno pripeljal na pravi dom, v sveti raj, v nebesa.

Pa če Gospod hiše ne zida, zastonj delajo, ki jo stavijo, in če Gospod mesta ne varuje, zastonj čujejo, kateri ga varujejo.²⁾ Zato še eno lepo prošnjo do Vas imam. Pomagajte mi ne le dobro delati,

1) Pregov. 31, 11. 2) Psalm, 129, 1—2.

ampak tudi moliti. Molite (žebrajte) z meno, naj božje kraljestvo med nami raste, in v naših srcih čedalje močnejše prihaja, pa se tudi krog nas obilnej razšira, in beseda Jezusova skorej dopolni, ki govori: Imam še druge ovčice, ktire niso iz tega hleva; tudi nje moram pripeljati, in bodo moj glas poslušale, in bo en hlev in en pastir. ³⁾Molite za svetiga očeta vsih vernih kristjanov, papeža Pija IX., pa tudi za našega Gospoda, za svitlega cesarja apostolskega Franca Jožefa I., naj ju Bog varuje z mogočno rokoj, in po vsih potih obilno blagoslovi, njune velike skerbi in prizadevanje za našo časno srečo in izveličanje večno obilno plačuje, nam pa pod njunim vodstvom ljubiga miru sladek sad uživati da. Ne pozabite pa tudi — in ta je za zdaj posledna moja priserčna prošnja — ne pozabite moliti za Svojga viši pastirja (škofo), naj de bi h svojemu in h Vašemu izveličanju pri Vas živel in svojo sveto službo srečno opravljal, in kedar naj viši Pastir vsih pastirjev na sodbo pride, tirjat (hodrat) Vaše duše iz mojih rok, de me na večno ne odverže, temuč milostljivo sprejme. Za vse to pa tudi jaz Vam obljubim: Karkoli premorem in kar imam, vse zanaprej h božjej časti in Vašimu izveličanju iz vsega serca rad dam. Mi je Gospod življenja in smerti v svojej neskončnej modrosti še dolgo ali le kratko živeti odločil, vse moje leta, mesci in dnevi Vaši so; Vam in Vašim otrokam h pridu jih hočem obrniti, v izveličanje Vaših neumerljivih duš posvetiti. H timu sim bil pri altarji svetiga Ruperta posvečen, v to sim se spet med Vas povernil.

Tako hočem tedej svojo službo, kakor sim Vam povedal, v imeni božjem opravljati; hočem v imenu Jezusa Kristusa Vaš učenik, pastir in voditel biti, z božjo pomočjo, v zaupanji na priprošnjo Marije vselej brez madeža Device in božje Matere; v zaupanji, de mi bote tudi Vi pomagali in za me molili, se hočem serčno in dobro vojskovati, tako svoj tek dokončati, sveto vëro in vërne ohraniti, ter sim si svest, de, če kakor dober pastir svojo težavno delo srečno dokon-

3) Jan, 10, 16.

čam, hoče tudi meni Gospod, pravični Sodnik, v svojej neskončnej milosti dati zasluženno plačilo.

Njemu pa, kateri premore vse obilnejše storiti, kakor prosimo ali zastopimo, po moči, ktera v nas dela, Njemu bodi čast v cerkvi po Jezusu Kristusu skos vse rodove vekomaj!') in Njegov blagoslov- (žegen) Očeta, Sina in svetiga Duha pridi in pri nas ostani. Amen.

V Celovci na dan čistega spočetja Marije
Device 1858.

Valentin,
knezoškof kerški.

1) Ef. 3, 20—21.

